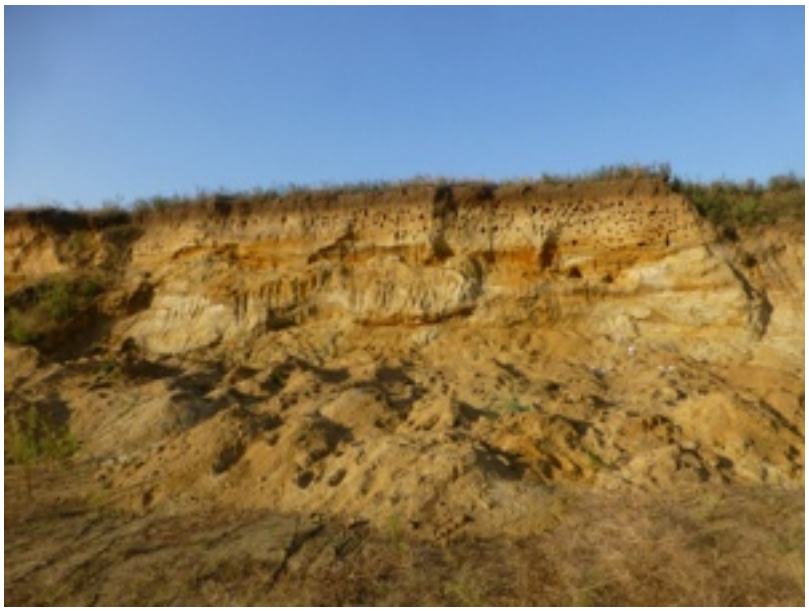
posted by Willant on 4. september 2012 - 14:37
15.09.2012 - posledná úprava článku.

Významné Paleontologické lokality Slovenska Nová Vieska **[1]**

Obec Nová Vieska leží juhozápadnej časti Hronskej pahorkatiny, približne v polovici cesty medzi Novými Zámkami a Štúrovom.

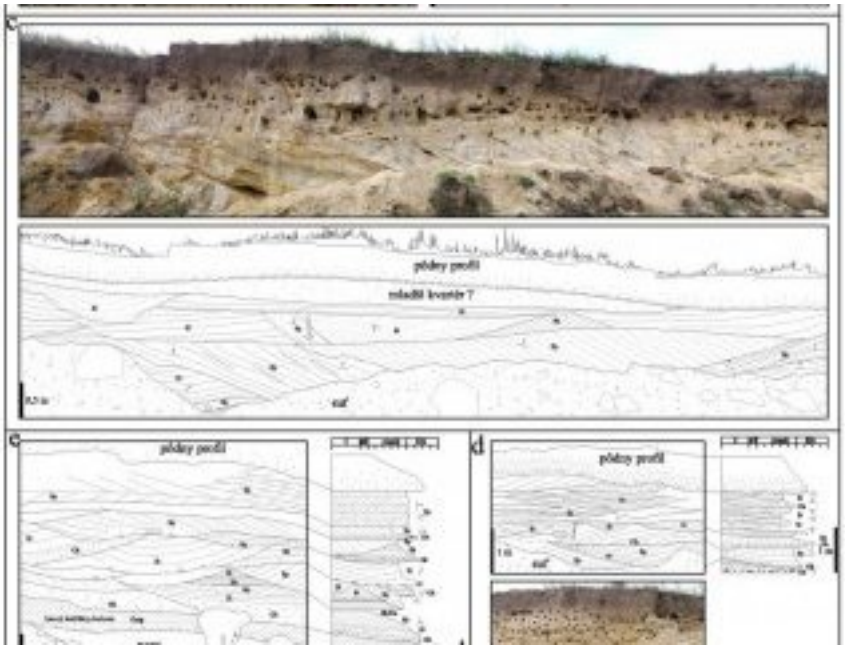

Lokalitu s nálezmi fosílnej fauny veľkých stavovcov tvorí pieskovňa s rozmermi približne 170 x 100 m, ktorá leží cca. 800 m juhozápadne od železničnej stanice v obci a 400 m juhovýchodne od miestneho družstva. Nakoľko väčšina plochy pieskovne je zarastená a jej steny sú zasutené, prieskum bolo možné vykonávať len v jej sz. časti s rozmermi približne 50 x 50 m, kde stále dochádza k sporadickej ťažbe sedimentov miestnym obyvateľstvom. Svojím vekom je táto lokalita spolu so susednou lokalitou Strekov konvenčne označovaná ako „báza kvartéru“ na Slovensku. Obe spomínané obce ležia v údolí, ktorým v súčasnosti preteká potok Paríž, pričom vzdušná vzdialenosť týchto lokalít je cca 2,7 km a stratigrafický sled sedimentov v nich je považovaný za totožný. Sedimenty na lokalite Nová Vieska, vekovo zaraďované do vrchného pliocénu až najstaršieho kvartéru, sú hrubé do 4 m a ostro nasadajú na jemno až strednozrnné laminované fluviálne piesky pontu. Vo vrchnej časti sú prekryté pôdnym horizontom do 1 m hrubým. Študovaný horizont je tvorený predovšetkým hrubozrnnými pieskami (často obliakovitými), s častými vrstvami a šošovkami zle vytriedeného štrku. Obliaky sú zle opracované, oválne až subangulárne, veľké 0,4 – 3 cm, zriedkavo až 20 cm. Tvorené sú prevažne kremeňom, menej kremencami, červenými rohovcami a slabo metamorfovanými bridlicami. Pomerné časté sú aj intraklasty ílov, pieskov a prachov, ktoré dosahujú niekoľko cm a sú koncentrované na báze niektorých vrstiev. Študované sedimentárne fácie predstavujú výplne fluviálnych korýt.

[2]

Na základe celkového charakteru sedimentov, t.j. zrnitosti, zlého vytriedenia, rýchlych horizontálnych aj vertikálnych zmien fácií a častej erózie vrstiev sa usudzuje na usadzovanie v prostredí pomernej veľkej divočiacej rieky – paleo-Žitavy, paleo-Nitry, paleo-Hrona, resp. niektorých alebo všetkých týchto riek dohromady (Vlačiky et al., 2008; 2011).

[3]Nová Vieska sa ako nálezisko veľkých pleistocénnych cicavcov prvýkrát objavuje v odbornej literatúre v roku 1970 (Schmidt a Halouzka 1970), pričom nie sú špecifikované nájdené taxóny fauny, iba sa uvádza, že ide o ekvivalent Strekova. Holec (1986) opísal z lokality Nová Vieska dva druhy nosorožcov – Stephanorhinus jeanvireti Guérin, 1972 a Stephanorhinus etruscus etruscus (Falconer, 1868). V roku 1996 podáva Holec súpis všetkých taxónov doteraz nájdených na lokalitách Strekov a Nová Vieska spolu s ich stratigrafickým rozšírením. Okrem vyššie spomínaných druhov nosorožcov pribudol pre

Novú Viesku rod Hipparion de Christol, 1832. Autor považuje fosílny materiál z lokalít za viackrát preplavený a rozoznáva v ňom tri faunistické komplexy: pliocénny, plio – pleistocénny a komplex z vrchnej časti spodného pleistocénu. Od roku 2004 sa každoročne v Novej Vieske konajú nové paleontologicko-sedimentologické výskumy, ktorých výsledky bývajú pravidelne publikované. Počas týchto nových výskumov bolo získané pomerne veľké množstvo fosílnych pozostatkov fauny z viacerých skupín veľkých cicavcov, rovnako tiež väčší počet prekremenelých kusov dreva. Prevažná väčšina tohto materiálu bola úspešne determinovaná a priradená ku konkrétnym druhom, resp. rodom, na determinácii zvyšku sa pracuje. Z nového materiálu, nájdeného na lokalite, boli zatiaľ determinované štyri taxóny - Metacervoceros rhenanus Dubois, 1904; Sus strozzii Meneghini, 1881; Hipparion ex gr. crassum Gervais, 1859 a Paradolichopithecus Necrasov, Samson & Radulesco, 1961; ktoré doteraz ešte neboli z územia Slovenska nikdy opísané. Dôležitou súčasťou nových výskumov bol sedimentologický prieskum, ktorý po takmer štyridsiatich rokoch od prvej zmienky o lokalite v odbornej literatúre vniesol viac svetla do genézy jej sedimentov a vyvrátil tézu o ich fluviolakustrinnom pôvode.

[4]Vo všetkých starších prácach, týkajúcich sa lokality Nová Vieska, sa zdôrazňujú dve základné skutočnosti: výrazná redepozícia fosílneho materiálu, ktorá spôsobila premiešanie skamenených zvyškov fauny z rôznych časových období a tiež viazanosť týchto nálezov iba na jeden fosiliférny horizont. Oba tieto názory boli novým výskumom vyvrátené, nálezy sa našli vo viacerých fosiliférnych horizontoch nad sebou a stratigrafická redepozícia stále nebola uspokojivo dokázaná (Vlačiky et al., 2008; 2011).

Novo determinované druhy i takmer celý doteraz opísaný komplex fauny datujú lokalitu do rovnakého obdobia – na hranicu biozón MN 16 až MN 17 (obdobie zhruba pred 2,6 miliónmi rokov). Výnimku tvoria taxóny Dihoplus cf. megarhinus, Hipparion ex gr. crassum a Castor praefiber, ktoré môžu pochádzať zo staršieho obdobia – MN 15, ale presná determinácia tohto materiálu je stále nejasná, alebo nemožná z dôvodu jeho zlého zachovania, alebo stratigrafické rozšírenie daného taxónu je diskutabilné. Podľa kontinentálnej škály pre veľké cicavce kladieme lokalitu Nová Vieska na hranicu spodného a stredného vilafranku, do obdobia „Mammuthus – Equus“ eventu. Toto obdobie približne zodpovedá novej schválenej hranici pliocénu a pleistocénu. Dochádzalo vtedy k postupnému ochladzovaniu a aridizácii stabilnej teplej a vlhkej pliocénnej klímy, ktorá bola nahradená chladnejšou a suchšou klímou kvartéru s výraznými klimatickými osciláciami. Tieto zmeny sa odrazili na zložení fauny z tohto obdobia, ktorá je typická zmiešaním reliktov tropickej treťohornej lesnej fauny („Mammut“ borsoni) s faunou najstaršieho kvartéru, ktorá bola už adaptovaná na suchšie a chladnejšie prostredie, charakteristické striedaním riedkych lesov s otvorenou savanovitou krajinou (Mammuthus meridionalis) (Vlačiky et al., 2008; 2011).

Charakteristika paleoprostredia

Piesčito-štrkovité fluviálne sedimenty, v ktorých sa počas náhlych povodní akumulovali pozostatky uhynutých zvierat. Sedimenty sú usporiadané do zložitého systému korýt a štrkovitých až piesčitých barov, čo poukazuje na usadzovanie v prostredí pomerne veľkej divočiacej rieky. Opracovanie obliakov poukazuje na pomerne krátky transport, i keď prevaha piesčitého materiálu naznačuje na distálnejšiu časť divočiaceho riečneho systému. Nájdený komplex fauny patrí pravdepodobne do obdobia „Mammuthus – Equus“ eventu na prelome spodného a stredného vilafranku = hranica biozón MN16 a MN17 pred cca. 2,6 miliónmi rokov, kedy došlo k zmiešaniu reliktov tropickej treťohornej lesnej fauny s faunou najstaršieho kvartéru, ktorá bola už adaptovaná na suchšie a chladnejšie prostredie.

Význam lokality z hľadiska ekonomicko - hospodárskeho

V pieskovni sporadicky ťažia piesok miestni obyvatelia. Lokalita Nová Vieska má spolu so susediacou lokalitou Strekov ambíciu sa stať slovenskými stratotypmi pre hranicu pliocén/pleistocén.

Zdroj so súhlasom autora: www.paleolocalities.com **[5]** Fotografie z paleontologického tábora 2012. **[6]**

Príloha	Veľkosť
M. Vlačiky - Fauna a sedimentológia lokality Nová Vieska.pdf [7]	2.09 MB

Adresa zdroja (modified on 15.09.2012 - 21:48):http://kontakt.sturovo.com/drupal/04-09-2012/345/mesta-obce/vyznamne-paleontologicke-lokality-slovenska-nova-vieska

Odkazy
[1] http://kontakt.sturovo.com/drupal/04-09-2012/345/mesta-obce/vyznamne-paleontologicke-lokality-slovenska-nova-vieska [2] http://sturovo.com/drupal/sites/default/files/DSCN1220.JPG [3] http://sturovo.com/drupal/sites/default/files/podny_profil.jpg [4] http://sturovo.com/drupal/sites/default/files/DSCN1181.JPG [5] http://www.paleolocalities.com/index.php/lokalita/show/39 [6] http://sturovo.com/fotoforum/thumbnails.php?album=search&keywords=on&search=nov%C3%A1_vieska [7] http://kontakt.sturovo.com/drupal/sites/default/files/Vlaciky%20et%20al%20Nova%20Vieska.pdf